

Asia: VN/9627/2026

Hallituksen esitys eduskunnalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausuntonne pääasiallinen sisältö

Lausuntonne pääasiallinen sisältö

JHL ei kannata esitettyä työelämätoimikuntien lakkauttamista. Esitys heikentäisi ammatillisen koulutuksen työelämäyhteyttä, työelämän sidoksia ammatilliseen koulutukseen, sen laadunvalvontaa ja tutkintojen perusteiden uudistamisen laatua. Esitetyt säästöt myös jälleen kerran kohdistuisivat ammatilliseen koulutukseen. Työelämätoimikuntien toimintaa tulisi sitä vastoin kehittää, jotta niiden potentiaalista saataisiin paras mahdollinen hyöty.

Emme ota kantaa muihin esityksen sisältöihin.

Häiriötilanteita ja poikkeusoloja koskeva ehdotukset

Lausuntonne koskien häiriötilanteen määrittelyä

-

Lausuntonne koskien ehdotusta yksityisten koulutuksen järjestäjien varautumisvelvollisuudeksi

-

Lausuntonne koskien ehdotusta oppivelvollisten ensisijaisuudelle poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa

-

Lausuntonne koskien ehdotusta ammatillisesta koulutuksesta annetun lain uudeksi 45 a §:ksi

-

Lausuntonne koskien ehdotusta ammatillisesta koulutuksesta annetun lain uudeksi 52 a §:ksi

-

Lausuntonne koskien ehdotusta ylioppilastutkinnosta annetun lain uudeksi 4 a §:ksi

-

Lausuntonne koskien ehdotusta lukiolain uudeksi 18 a §:ksi

-

Lausuntonne koskien ehdotusta lukiolain 4 §:n muuttamisesta

-

Lausuntonne koskien ehdotusta tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain uudeksi 26 a §:ksi

-

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ää koskevat muutokset

Lausuntonne koskien lain 8 §:ään ehdotettavia muutoksia

-

Ylioppilastutkinnosta annettuun lakiin ehdotettavat muutokset

Lausuntonne koskien lain 5 a §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Lausuntonne koskien lain 21 §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Lausuntonne koskien lain 22 §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Lausuntonne koskien lain 24 §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Ammatillisen koulutuksen työelämätoimikunnat

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen työelämätoimikuntia koskevia muutosehdotuksia

Työelämätoimikunnat ovat muodostaneet systemaattisen rakenteen työelämän ja ammatillisen koulutuksen yhteistyölle, jota ne ovat tukeneet monin tavoin. Esitys heikentäisi niin ammatillisen koulutuksen kuin työelämän asiantuntemusta.

Työelämätoimikuntien lakkauttamisen myötä menetettäisiin mahdollisuus nojata niiden näkemyksiin ja asiantuntijuuteen tutkintojen perusteiden laatimisessa ja päivittämisessä. Opetushallituksen

asiantuntijat eivät myöskään nojaa toimikuntiin vain tutkinnon perusteita uudistettaessa, vaan ovat toimikuntien kautta jatkuvassa vuoropuhelussa työelämän edustajien kanssa. Tämä on taannut jatkuvan tiedonvaihdon ja mahdollisuuden pysyä ajan tasalla työelämässä tapahtuvista muutoksista ja ajankohtaisista asioista. Työelämätoimikuntien kuulemisen poistaminen tutkinnon perusteita uudistettaessa suoraan heikentää työelämän edustajien mahdollisuuksia vaikuttaa tutkintojen sisältöön.

Työelämätoimikunnat ovat olleet arvokas keskustelufoorumi myös muille toimijoille kuin Opetushallitukselle. Toimikunnat ovat yksi niistä harvoista foorumeista, joilla työnantajat, työntekijät ja opettajat ovat voineet keskustella valtakunnallisesti ja tutkinto- tai alakohtaisesti. Työelämätoimikuntien merkitys on entisestään korostunut Osaamisen ennakointifoorumin lakkautuksen jälkeen. Työelämätoimikunnissa työnantajien ja työntekijöiden on ollut mahdollista yhdessä keskustella ja muodostaa näkemyksiä kehittämistarpeista, yhdistäen koulutuskentän ja työelämän näkemyksiä ja kokemuksia.

Esityksen vaikutusarvioinnissa on otettu huomioon vain oikaisuvaatimuksien aiheuttama muutos. Täysin huomiotta jää se, kuinka saamatta jää työelämältä työelämätoimikuntien kautta välittyvä näkemys. Tämä väistämättä heikentää myös Opetushallituksen asiantuntijuutta ja työelämäyhteyksiä pidemmällä aikavälillä.

Oppilaitosvierailujen hyöty esitetään nykytilan arvioinnissa todellisuutta kapeammin. Vaikka työelämätoimikunnat eivät ole vierailleet vuosittain kovin monella oppilaitoksella, vierailut on voitu kohdistaa sellaisiin koulutuksen järjestäjiin, joiden toiminnassa on esimerkiksi tilastoihin nojaten ilmennyt tarvetta laadunvarmistukseen tai joista on haluttu lisätietoa. Vierailut ovat kohdistuneet siten sellaisiin kohteisiin, joilla on saatu suurin vaikutus. Lisäksi vierailujen mahdollisuudella on ollut tietty ennaltaehkäisevä vaikutus, joka nyt poistuu. Pelkästään virkatyönä ja koulutuksen järjestäjien toimittamaan dokumentaatioon nojaten ei ole mahdollista muodostaa samanlaista tilannekuvaa kuin se, joka saadaan myös oppilaitosvierailuja hyödyntämällä.

Työelämätoimikunnat ovat paitsi tuoneet työelämänäkökulmaa koulutuspolitiikkaan, tarjonneet myös muille tahoille monipuolisesti kokeneita ja koulutus- ja työelämänäkökulmat yhdistäviä toimijoita. Olemme JHL:ssä voineet nojata monessa asiassa työelämätoimikunnissa toimiviin aktiiveihimme, mikä on osaltaan parantanut oman toimintamme ja esimerkiksi lausuntojemme laatua. Työelämätoimikuntien kautta aktiivit voivat koostaa sellaista osaamista ja kokemusta, joka muutoin ei ole mahdollista. Nyt tällainen osaajapooli ollaan menettämässä, millä on negatiivisia vaikutuksia niin OPH:n kuin muidenkin tahojen toimintaan. Tällä on suoria vaikutuksia myös JHL:ään työelämän edustajana.

Täsmennykset toisen asteen lukuvuosimaksuja koskeviin säännöksiin

Lausuntonne koskien lukiolain 34 a §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta annettuun lakiin ehdotettava muutos

Lausuntonne koskien lain 3 §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Tujula Matti
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry